

Дзесятыя мастацтва

Год выдання 35-ы
№ 54 (2107)
5 ліпеня 1966 г.
Аўторак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

СЁННЯ ў МІНСКУ АДКРЫ- ВАЕЦЦА ЧАРГОВЫ ІХ З'ЕЗД БЕЛАРУСКІХ АРХІТЭКТАРАЎ.

ШЧЫРАЕ ПРЫЎІТАННЕ ТВОРЦАМ ПРЫГ- ЖОСЦІ НАШЫХ ГАРАДОЎ І ВЁСАКІ!

ДЗЕВЯТЫ АРХІТЭКТУРНЫ

Сёння ў Мінску пачынае работу чарговы, дзевяты з'езд архітэктараў Беларусі. Нашы дойдлівы сустрэаюцца з гэтымі новымі поспехамі.

Узнікаюць новыя і становяцца больш прыгожымі стараы гарады рэспублікі. Змяняюць сваё архітэктурнае аблічча нашы вёскі. Вырастаюць гіганты індустрыі. Ніколі яшчэ ў нашай краіне, у рэспубліцы будаўніцтва не яўляло такіх магутных тэмпаў. Вось толькі адзін факт за два гады ў Мінску цяпер будуюцца столькі жылля, колькі было за ўсім дзесяцігоддзем.

Архітэктар — асабліва від духоўнай дзейнасці. Яна, у адрозненне ад іншых відаў мастацтва, аказвае штодзённы ўплыў на чалавека, фарміруе яго характар, асаброддзе, у якім ён жыве, працуе і адпачывае. Гэтае асаброддзе можна і падаўляць, і узвышаць, і вытоўваць пачуццё патрыятызму.

Архітэктар — гэта дзяржаўны дзеяч. Яму народ дэярэе вялікія матэрыяльныя каштоўнасці, якія павінны быць выкарыстаны разумна, мэтазгодна.

Адзак у спецыяльных галовах работні ў новых умовах, калі партыя аб'явіла рашучую барацьбу з прамарыяцыяй ў будаўніцтве, архітэктары неадстаткова добра прадумалі некаторыя важныя пытанні. У выніку былі створаны тыпавыя праекты дамоў, у якіх была назручыя планіроўка, невыразныя фасады. У пагоні за ўаўнай эканоміяй мы пазбылі жылля чалавека пазней выгода. Сваю адмоўную ролю ў гэтым адгравіраў і суб'ектывізм кіраўнікоў, якія мала што разумелі ў архітэктурі. Успомнім, якую шкоду ў недалёкім мінулым нанеслі нашым мастакам, плошчак спэцыяльна «прыязкі» безаблічных тыпавых праектаў збудаваных да канкрэтнай планіравацкай сітуацыі. Гэтыя збудаванні, якія цяжка назваць творамі мастацтва, — жылыя дамы і пастаянны напамінак нам.

Сёння, як ніколі, стварыліся спрыяльныя ўмовы для далейшага росквіту мастацтва архітэктурі ў гарадах і вёсках. І творчая работа архітэктараў актывізаваўся. За кароткі тэрмін зроблена многае для таго, каб архітэктар заняў сваё дастойнае месца сярод іншых відаў мастацтва. Сённяшнім дзеньмі неадназначна мікраарахія, магістралі і плошчы ў Мінску, Віцебску, Светлагорску, Наваполацку, новых палцах культуры і спорту, новых магазінах і дзіцячых устаноў, новых тыпавых жылля дамаў, новых комплексах вытворчых і навуковых будынкаў.

Адзак сёння яшчэ шмат нявырашаных пытанняў стаіць перад нашымі архітэктарамі. Аб іх у нас голас трыба гаварыць на з'ездзе. Сур'язна трывожнае тое, што многія жылля масавыя велікі манатонныя, будуюцца як іхнамірскія, без патрэбнага набору ўстаноў культуры-бытавога абслугоўвання. Сур'язную ўвагу трыба звярнуць на якасць будаўніцтва, дабраўпарадкаванне. Архітэктар павінен хваляцца якасць як аэляікае, так і эмаляікае архітэктурі. Трыба сказаць, што ландшафтныя архітэктары ў нас яшчэ падарыцы. Мы мала аддаём увагі захаванню помнікаў архітэктурі.

Каб вырашыць надзвычайныя пытанні архітэктурі, неабходна паклапаціцца аб падрыхтоўцы кадраў архітэктараў у рэспубліцы. Іх у нас мала. У Мінску, напрыклад, архітэктараў у дзесяць разоў менш, чым у Савіі, хоць аб'ём будаўніцтва ў нас значна большы.

Намала недахопаў і ў праектнай справе. Імкніне эканомія на праектаванні дамагае шмат дэярэвае архітэктары ў спецыяльн рэабілітаваць памылкі і працікі, у выніку перавыдаюцца значныя сродкі ў час будаўніцтва. Гэта датычыць як аспрыя-заво тыпавых праектаў, так і работы над асобнымі жыллявым будынкам.

Немалую ролю ў вырашэнні розных архітэктурных задач павінен адгравіраваць Саюз архітэктараў Беларусі. Яго першы аб'язак — кваліфікацыя аб выхаванні архітэктараў, павышэнні іх прафесіянальных узроўня. Тое-сае ў гэтых адносінах у саюзе робіцца. Праводзіцца і конкурсы, і выставкі, і абмеркаванні работ. Усё гэта, безумоўна, садзінічае росту майстэрства. Але работу ў саюзе можна было б разгарнуць больш плёна. Возьмем конкурсы. Праводзіцца іх вельмі мала. Да таго ж узровень арганізацыі іх неадстаткова высокі. Добра наладжаныя конкурсы — гэта, безумоўна, магутны сродак павышэння якасця ўзроўню нашай архітэктурі. Успомнім, напрыклад, вынікі конкурсу на праект эксперыментальнага мікраарахія «Усход», вынікі таварыскага конкурсу на мемарыяльныя праекты. Конкурсы даюць магчымасць адбараць лепшае, і іх саюз павінен праводзіць на высокім прафесіянальным узроўні.

А ці ж не важная задача саюзу кваліфікацыя аб абароне творчых аўтарскіх правоў архітэктараў? Сёння будаўнікі могуць адвольна змяняць аўтарскія з'яўленні, сёння аўтар-архітэктар асаба эмаля аўтарскага, не будоўлі ў іх толькі рэалізацыя. Інстанцыі, якія звыраджаюць праект, часам прапануюць такія змены, што ад яго нічога не застаецца.

Надаўна адбыўся Планум ЦК КП Беларусі, які разглядаў сваю будаўніцтва і вытворчасці будаўнічых матэрыялаў у рэспубліцы, ускрыў сур'язныя недахопы, у ліквідацыі якіх павінны прыняць самы актыўны ўдзел нашы архітэктары. Планум адаў сур'язную ўвагу далейшаму палепшэнню работы нашай прамысловасці будаўнічых матэрыялаў. Да апошняга часу ў нас не было чым аздабляць цагляныя сцены, не было ўстойлівых фарбавальнікаў, высакіхасякіх жалезных тавараў і старэйных вырабаў. Трыба спадзявацца, што і гэтае пытанне ў бліжэйшы час будзе паспяхова вырашана. Архітэктары атрымаюць у свае рукі шырокую палітру, з дэлемагой якой яны змогуць стварыць арыгінальны ансамблі.

Саюз архітэктараў аб'ядноўвае сотні людзей. І не свой чарговы з'езд яны прыйшлі асаба больш прафесіянальна і ідэалагічна падрыхтаванымі, з многімі цікавымі здобуткамі, але і з многімі ішчэ не вырашанымі праблемамі. Есць пра што паваці гаворку, прапрацаваць — шмат творчых пытанняў чакае свайго неадкладнага вырашэння.

Гэтыя сустрэчы з неспрыяльнай чакаў тэатральны Мінск.

Артысты, работні культуры, прадстаўнікі грамадскасці прыйшлі на пером Мінскага вяскала, каб прыняць дарагіх гасцей-каляіцыў Ніўскага дзяржаўнага ардына Ленына акадэмічнага ўкраінскага драматычнага тэатра Імя Івана Франка.

Украінскія артысты прыехалі да нас з Масквы. «Масква—Мінск»—маршрут сёлетняй гастрольнай паездкі франкаўцаў.

Поезд падыходзіць да перона. Не паспаваюць гасці смсці з прыступак вагона.

Кветкі, сардэчнымі поціскі руц, пацалункі... Цяпла вітае гасцей намеснік міністра культуры БССР Ю. Міхалевіч. Са словам у адзак выступае дырэктар тэатра А. Карпенка. Народная артыстка УССР Н. Уайш ўсклавава дэмае мінамач за сардэчнасць за гасцінны прыём.

У гэты ж дзень мінамаче абучалі першым спеліталь франкаўцаў—«Старонка дзёніна» па п'есе А. Карнеўскага. Наш фотакорэспандэнт Ул. Круц знаў момант сустрэчы ўкраінскіх артыстаў на пером Мінскага вяскала. Кветкі прымае Наталія Уайш.

ЗАЎСЁДЫ ў ПАМІАК НАРОДНАЙ

2 ліпеня тысячы мінчан запынілі плошчу Пераволі. Дзяржаўна-абеліска абеліска воянам Савецкай Арміі і партыянам Беларусі, якія запынілі ў баях за вызваленне нашай Радзімы ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, у 13 гадзін у гонар-вую варту становіцца вояны Савецкай Арміі. Прабюны прыйшлі сюды, каб ўшанаваць герояў ваяны Вялікай Айчыннай ваяны адаў свае жыццё за гонар, свабоду і незалежнасць Радзімы.

Урачыстае гукаць над плошчай Пераволі Гімны Савецкага Саюза і Беларускай ССР, а затым—вельмі мелодыя «Слаўс» Глінкі.

Да падножжя помніка-абеліска ўскладаюцца вянкы

ад Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Прадзюма Вярхоўнага Савета БССР, Савета Міністраў рэспублікі, ад камандавання і вояны Беларускай ваяны ардына.

У гонарвую варту становіцца кандыдац у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КПБ П. М. Махараў. Старшыня Савета Міністраў БССР Ц. Я. Кісялёў, сакратары ЦК КПБ С. А. Платовіч, С. О. Прытыцкі, Ф. А. Сурганав, Д. Ф. Філімонаў, першы намеснік Старшыня Савета Міністраў БССР Е. Лібанок, першы сакратар Мінскага абкома КПБ І. Я. Пялюкоў, старшыня рэспубліканскага Савета прафсаюзаў І. М. Макараў, старшыня Камітэта народнага кантролю БССР А. А. Смірнов.

камандаўцы воянамі БВА генерал-палкоўнік С. С. Марашкін.

З усямі вышнімі якія мжучуць з плошчай Пераволі, да помніка-абеліска падыходзіць усё новае і новае калонны прадстаўнікоў калектываў прадпрыемстваў, будаўнічых арганізацыяў, устаноў, вышэйшых навуковых устаноў, тэхнікумаў, школ. Пастаянны помнік дапамае ў кветках. Вякі ўскладаюць кіруючыя работнікі абкома КПБ гарнома і райкомаў КПБ, выканкома абласнога, гарадскога і ваяны Саветаў дэпутатаў трыбюных, дэлегацыі аўтаавадаў, трактаробудульнікоў, стваральнікаў станковай машыны, прыбораў.

У гэты ж дзень вянкы і кветкі былі ўскладаемы на помнік-абеліска і ў іншых месцах.

БЕЛТА.

НАША АБАВЯЗАК, НАШЫ ПАТРЭБЫ

В. АЛАДАУ,
Г. СЫСОЕУ,
архітэктары.

За апошнія гады архітэктары Беларусі зрабілі многа цікавага. Нола іх дзейнасці выключна шырока. Гэта і ваяны планіроўка, і праектаванне новых гарадоў і вёсак, мікраарахія, жылля і грамадскіх будынкаў, комплексу прамысловых прадпрыемстваў. За сямігодку ў рэспубліцы на базе бурнага росту хімічнай і машынабудунай прамысловасці ўзніклі новыя гарады — Юдзіна, Наваполацк, Светлагорск, Салігорск.

Значна развілася Мінск, Брэст, Віцебск, Гродна, Гомель, Магілёў. Сёння для ўсіх абласных цэнтраў распрацаваны генеральныя планы. Па новым генеральным плане будуюцца сёння і беларуская сталіца. Палажэнні, якія закладзены пры яго распрацоўцы, сталі эталонам для генеральных планаў многіх буйных гарадоў Савецкага Саюза.

Характэрнай асаблівасцю праектавання новых і рэканструкцыі старых гарадоў з'яўляецца тое, што архітэктары імкнучыся ізаляваць жылля раёны ад шумных транспартных магістралей, стварыць цікавыя ландшафтныя кампазіцыі, найлепшыя ўмовы для адпачынку жыхароў. Цяпер ужо немагчыма праектаваць новыя раёны без сеткі абслугоўвання — аб'язкаво ствараюцца грамадска-гандлёвыя цэнтры, разгорнутая сістэма гандлю, грамадскага харчавання, дзіцячых устаноў і школ.

Праектаванне і будаўніцтва нашых ансамбляў, і ў першую маргу жылля, пастаўлена на індустрыяльную базу. Гэта дае магчымасць арганізаваць масавае жылля будаўніцтва жылля ў вялікіх маштабах. За апошнія гады архітэктары ўскрылі цалы рад паправак у планіроўку буйна-панельных жылля дамоў, стварылі ў новых кватэрах больш зручныя ўмовы. Многае зроблена і для таго, каб палепшыць вонкавае аблічча тыпавых дамоў. Цалы рад элементаў, такіх, як б'якноны, уваходы, атрымаў больш выразнае гучанне. Уяўсянне новых элементаў — лоджыі, афартурных панеляў, больш смелае колеравае вырашэнне значна палепшыла аэстары тыпавых дамоў. Грамадскія будыны, школы і дзіцячыя ўстановы таксама будавацца згодна з прычынам сучаснага разумення архітэктурі —

функцыянальная і канструктыўная лагічнасць збудавання добра спалучаецца з аэным вобразным ладам унутранага асброддзена і вонкавага аблічча будынка.

Вялікі дасягненні і ў архітэктараў, якія займаюцца праектаваннем прамысловых комплексах. Створаны новыя тыпы прамысловых будынкаў, якія аб'ядноўваюць у адным аб'ёме розныя тэхналагічныя працэсы, нават цэлыя сумержныя вытворчасці. Сур'язная ўвага аддаецца тэхнічнай аэстыцы, што спрыяльна ўплывае на здароўе рабочых, на павышэнне прадукцыйнасці працы. Архітэктары пачалі больш кваліфікацыя аб вырашэнні фасадаў і інтэрыераў прамысловых будынкаў.

Есць пазнейшы поспехі ў архітэктараў, якія прауюць для вёскі. Пабудавана некалькі новых жаласных і саўбасных гарадоў, распрацаваны генеральныя планы забудовы жаласнаў і саўбаснаў.

Адзак няма абстаўні зніжае творчым магчымасці архітэктараў. Пачнем з праекта. Думаем, што праектаванне павіна стаць такім працэсам, у якім творчыя рысы архітэктара, яго індывідуальныя асаблівасці знаходзіць і свае яркае выяўленне. Мы не выступаем супраць індустрыялізацыі будаўніцтва, мы не супраць тыпізацыі цэлага рада элементаў. Такое будаўніцтва заканамернае, прагрэсіўнае. Індустрыялізацыя закладзена ў лобным прафесіянальна зробленым збудаванні. Нават унікальны будынак у класнай архітэктурі рабіцца на пазнейшым модулі, рытме, з нейкімі стандартнымі элементаў — цэлымі, блокаў і г. д. Але, калі архітэктар-каліс задумаў свой дом, ён складаў усё гэтыя элементы ў нешта арыгінальнае.

Творчая палітра нашых архітэктараў сёння вельмі бедная. Нам прапаваюцца абмежаваны набор тыпавых дамоў. Адны і тыя ж тыпавыя будыны ставіцца і ў Хабарскаў, і ў Харнаў, і ў Віцебску, і ў Салігорску, і ў мікраарахях Мінска.

Штам адчуваецца ўжо ў праектах многіх мікраарахіяў, разглядаючы якія нельга заўважыць арыгінальнага, пошукі высокай архітэктурнай якасці.

Калі ў недалёкім мінулым пільнаварочу дом пільнаварочу меншай працягласці быў адзіным элемантам кампазіцыі і калі з нейкай наляжакі можна было б гаварыць аб пошуках пазнейшых прасторах спалучэнняў у групах гэтых дамоў, чаргаваных жаласных і грамадскіх будынкаў, аб колеравым рашэнні і г. д., то сёння ў выніку таго, што мы вельмі часта карысталіся адным і тым жа кампазіцыяй, у нашых гарадах непазбежна з'явіўся шаблон.

Здавалася, што справа магла б змяніцца, калі ў нас з'явіліся праекты дзесяціпавярховых будынкаў. Але, зрабіўшы некалькі цікавых кампазіцыяў, мы зноў пачалі паўтараць і сёння мы зноў забудоўваем нашы мікраарахія аднастайнымі кампазіцыямі. Пільнаварочу штамп змяняецца дзесяціпавярховым.

Зараз ідзе распрацоўка новых тыпавых праектаў 12—16 павярховых будынкаў. Але не выключна няяснае, што мы зноў прыйдзем да шаблона, але ўжо да 12- і 16-павярховага.

Хіба можна тут гаварыць пра індывідуальнае аблічча горада, пра тое, каб працягваць гістарычныя традыцыі будаўніцтва і даваць пазнейшую характэрную характарыстыку? Трыба зрабіць так, каб нашы заводы выпускалі не дамы, а секцыі, розныя па характары архітэктурны, лаверхах. Гэта даць магчымасць архітэктарам па-розна кампанаваць жылля дом, не гаворачы пра тое, што будучы створаны спрыяльныя ўмовы для спалучэння рознага тыпу будынкаў, для таго, каб улічваць разбег, арыентацыю па сонцу і г. д.

І трыба, відаць, аднесці да унікальных будынкаў, якія вызначаюць асноўныя горадабудуныя задачы. Гэта павінны быць высокі будыны, пераважна грамадскага прызначэння: кінатэатры, універсітэты, гандлёвыя цэнтры. Яны павінны распрацоўвацца індывідуальна для канкрэтнага месца, для кожнага горада. Любы паўтор такіх аб'ёмаў можа зноў прывесці да шэрацы і шаблона.

Сур'язным фактарам, які значна зніжае якасць праектных работ, з'яўляецца тое, што ў апошні час палітачныя органы патрабуюць аб'абрунтаваннага павышэння прадукцыйнасці працы праекціроўшчыкаў. У архітэктараў мала часу для

Мінскае мастацтвае вучылішча — вузныя «сярэдняга звяна» мастацкіх кадраў нашай рэспублікі. На выставках мы нярэдка сустракаем творы скульптараў, жывапісцаў, графікаў, чый шлях у мастацтва пачынаўся ў сценах гэтай навукальнай установы. Сёлета ў жыцці вучылішча адбылася важная падзея — першы абаранялі дыпламы выпускнікі, якія скончылі аддзяленне мастацкага роспісу. Адбыўся таксама чарговы выпуск аддзялення скульптуры і педагогічнага.

Характэрна, што дыпламы манументальнага профілю абаранялі не ў сценах вучылішча, а непазрэдына на аб'ектах — там, дзе зыскі роспісу ажыццяўляюцца ў натуре. Выпускнікі вучылішча афармлялі грамадскія інтэрыеры. Гэта нераважына інтэрыеры навукальных устаноў — мінскіх сярэдніх школ, тэхнікума будаўнічых матэрыялаў, школы-інтэрната № 7.

Корэспандэнт «Літаратуры і мастацтва» сустраўся са старэйшым дзяржаўнай кваліфікацыйнай камісіяй, народным мастаком БССР Іванам Осіпавічам Ахрэчыкам і папрасіў яго расказаць, як прайшоў абарона дыпламаў і вучылішчы. Іван Осіпавіч у пачатку гутаркі падкрэсліў:

— Сёлета мы атрымалі значнае папаўненне рады мастакоў па ўсіх аддзяленнях вучылішчы. Усёго абаранялася сорак дзесяць дыпламатэаў. З іх — дзевяць сем выкладчыкаў чарэжына і малявання, шасць скульптараў, шаснаццаць прыкладнікоў-манументалістаў. Гэта ўсё выхаваныя такіх педагогаў вучылішчы, як А. Малішэўскі, М. Лісоўскі, І. Зыдальман, Ул. Лятун.

Будучы педагогі абаранялі ў якасці дыпламаў жывапісныя зыскі. Характэрнае тое, іх, і Ахрэчыкам значна: Радзе тэматычнае разнастайнасць работ

МАСТАКІ АБАРАНЯЮЦЬ ДЫПЛОМЫ

Гутарка з народным мастаком БССР
І. АХРЭЧЫКАМ

выпускікоў. Але ў той жа час нельга не сказаць, што сярод абраных тэм ёсць намала неглыбокіх, павярхоўных — у асноўным пра адпачынак. Асабліва хау падкрэсліць, што большасць тэм вырашаюцца выпускнікамі на масювым, Беларускае мастацтвае вучылішча падставы сцвярдаюць, што пытанні нацыянальнай тэматыкі і нацыянальнай формы ў практыцы студэнтаў вучылішча вырашаюцца больш-менш здавальнікова.

Многія аўтары зыскаў ідуць ад народнага жыцця. Така, напрыклад, і работа, якую я хау назваць «Вяселле», створаны выпускніком Юр'ем Багушычам.

Далей Іван Осіпавіч адзначае, што часам у зысках студэнтаў здараецца, калі фармальныя пошукі выходзяць на першы план і ўрачыце прыводзіць да павярхоўнага раскрыцця тэмы.

— Хау звычайна таксама, — кажа Іван Осіпавіч, — што большасць работ нярэдына скампанаваны. А вось што датычыць малюнка, ды усё гэтае павіна і не стаяла працаваць над далейшым авалоданнем гэтай асноўнай асноў майстэрства мастака. Тое ж можна сказаць і адносна ступені завяршэнасці работ. Хоць гэта і зыскі, але яны таксама павінны быць у пазнейшай зэрвершы — я маю на ўвазе іх выразнасць і, калі хочаце, эстэтычнасць.

— А якія вышы ўражэнні ад дыпламаў, каў-скульптараў? — Добры ўражанні. У выпускнікоў гэтага аддзялення таксама разнастайная тэ-

матыка. Маладыя скульптары рэалізуюць трактуючы форму. Асабліва спадабаліся мне «Чыскі» Галіны Гаравой, а таксама работа Мікалая Андрэева «Адыходзілі камсамольцы на грамадзянскую ваяну...» Гэта складаны грамадзянскія тэмы. Абодва зыскі выразныя, асабліва — першы.

Аддзяленне скульптуры паказала сабе добра. Вось толькі вельмі шкада, што па зысім незразумелых прычынах сарваўся набору. Я прашу вас адзначыць гэта, бо, на маю думку, у вучылішчы трыба не закрываць, а далей развіваць аддзяленне скульптуры, адкуль мы павінны атрымліваць папаўненне ў да нашага тэатральна-мастацкага інстытута. Тое ж самае скажу і пра аддзяленне прыкладнага-мануэла-налістаў, якое так парадавала нас сваімі сёлетнімі дыпламамі (да іх яшчэ вярнуцца). І на гэтым аддзяленне набору няма. Чамаў?

Іван Осіпавіч гаворыць, што выпускнікі гэтага аддзялення па сваёй кваліфікацыі здольны ствараць і жывапісны кампазіцыі, і сур'язныя манументальныя работы.

— Яны дэкавалі гэта практычна. Мы з вялікім задавальненнем ездзілі па ўсіх аб'ектах, дзе дыпламаты абаранялі свае ажыццяўленыя ў матэрыяле зыскі. Сама, бадай, лепша работа — малазны роспіс «Казак», выкананы Яўгенам Жыліным у сярэдняй школе

— А дзе будучы працаваць будучы мастакі, якіх размеркавалі? — Працаваць яны ўсе будучы ў нашай рэспубліцы. У самых розных кутках. Педагогі разведваюцца па школах. Скульптары, відаць, застануцца ў Мінску. Адзін з іх паедзе ў Брэст. Манументалісты размеркаваны ў Віцебскі, Брэскі, Гомельскі, Гродзенскі аблпраекты. Частва іх будзе працаваць у такіх арганізацыях, як Белдзяржпраект, Белгірагандаль, мінскі філіял Усесаюзнага навукава-даследчага Інстытута тэхнічнай эстэтыкі. Некаторыя, разумеюцца, будучы паступяць у інстытут.

Караць кажучы, выпускнікі сёлетні — добрыя, працэдольны. Хоцца ўсім дыпламантам павядаць творчых поспехаў у працы.

— А якія вышы ўражэнні ад дыпламаў, каў-скульптараў? — Добры ўражанні. У выпускнікоў гэтага аддзялення таксама разнастайная тэ-

матыка. Маладыя скульптары рэалізуюць трактуючы форму. Асабліва спадабаліся мне «Чыскі» Галіны Гаравой, а таксама работа Мікалая Андрэева «Адыходзілі камсамольцы на грамадзянскую ваяну...» Гэта складаны грамадзянскія тэмы. Абодва зыскі выразныя, асабліва — першы.

Аддзяленне скульптуры паказала сабе добра. Вось толькі вельмі шкада, што па зысім незразумелых прычынах сарваўся набору. Я прашу вас адзначыць гэта, бо, на маю думку, у вучылішчы трыба не закрываць, а далей развіваць аддзяленне скульптуры, адкуль мы павінны атрымліваць папаўненне ў да нашага тэатральна-мастацкага інстытута. Тое ж самае скажу і пра аддзяленне прыкладнага-мануэла-налістаў, якое так парадавала нас сваімі сёлетнімі дыпламамі (да іх яшчэ вярнуцца). І на гэтым аддзяленне набору няма. Чамаў?

Іван Осіпавіч гаворыць, што выпускнікі гэтага аддзялення па сваёй кваліфікацыі здольны ствараць і жывапісны кампазіцыі, і сур'язныя манументальныя работы.

— Яны дэкавалі гэта практычна. Мы з вялікім задавальненнем ездзілі па ўсіх аб'ектах, дзе дыпламаты абаранялі свае ажыццяўленыя ў матэрыяле зыскі. Сама, бадай, лепша работа — малазны роспіс «Казак», выкананы Яўгенам Жыліным у сярэдняй школе

— А дзе будучы працаваць будучы мастакі, якіх размеркавалі? — Працаваць яны ўсе будучы ў нашай рэспубліцы. У самых розных кутках. Педагогі разведваюцца па школах. Скульптары, відаць, застануцца ў Мінску. Адзін з іх паедзе ў Брэст. Манументалісты размеркаваны ў Віцебскі, Брэскі, Гомельскі, Гродзенскі аблпраекты. Частва іх будзе працаваць у такіх арганізацыях, як Белдзяржпраект, Белгірагандаль, мінскі філіял Усесаюзнага навукава-даследчага Інстытута тэхнічнай эстэтыкі. Некаторыя, разумеюцца, будучы паступяць у інстытут.

Караць кажучы, выпускнікі сёлетні — добрыя, працэдольны. Хоцца ўсім дыпламантам павядаць творчых поспехаў у працы.

Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў Саюза ССР прынялі Пастанову аб парадку праектавання і збудавання помнікаў і манументаў. У пастанове ўстаноўлена, што збудаванне помнікаў і манументаў, якія маюць агульнадзяржаўны характар, асабліва важныя па тэме і якія патрабуюць значных матэрыяльных затрат, праводзіцца з дазволу ЦК КПСС і Савета Міністраў ССР. ЦК Кампартыі і Савета Міністраў Саюза ССР прыдастаўляюць права прымаць рашэнні аб збудаванні надмагільных помнікаў, помнікаў-бюстаў, абеліскаў і іншых помнікаў, акрамя помнікаў, збудаванне якіх, згодна са ськазаіным вышы, робіцца з дазволу ЦК КПСС і Савета Міністраў ССР, а таксама акрамя бюстаў дзвойчы Герояў Савецкага Саюза і дзвойчы Герояў Савецкай Прышчы, якія будуюцца ў адпаведнасці з Указам Прэзід

ЧАСОПІСЫ

Полымя

БЕЛАРУСЬ МАЛАДОСЦЬ

Сяргей ГРАХОУСКИ
(«Полымя»)

Хачу, каб усломніў начлежны касцёр.
І зорнага неба высокі шацёр.

Славамір ХАДАРОНАК
(«Малодосць»)

СЕЙБІТ

Плыве, як човен, вузкая труна
Над полем, над даспелымі жытамі —
Дзяды, кабаты і малыя дзеці
Хаваюць сейбіта, аратыга, касца.

Хаваюць без аркестраў і вяноў,
Без ганаровай варты і прамойцаў.
Няма ні арэноў, ні некралогаў,
І толькі ў полі гнуцца каласы.

Ён пяцідзесяць разоў пасяў жыта
І пяцідзесяць разоў абмалаціў,
Ён пяцідзесяць гадоў карміў уволью
Людзей, якіх ні разу не сустраў.

Ніхто яму не дзякаваў ніколі,
Не ўспамінаў за шумнаю бяседай
Імя таго, хто малаціў і сеяў
І аддаваў усё, што мог аддаць.

Хаваюць сейбіта. Маўчаць дзяды,
А дзеці над касцамі, над гарамі,
Нясучы ў жменьках вялыя рамонкі,
І над палымі не заходзіць сонца,
Якое ён заўсёды сустракаў.

Стаяць прысады ў ганаровай варце,
А ластаўкі лятаюць нізка-нізка
Над пыльным шляхам над высокім
жытам,

І журацца пры студнях жураўлі,

Ён першы раз патурбаваў вяскоўцаў,
І ўпершыню яго ўзялі высока
Мужчыны над жытнёвымі полямі...
А нэдзе песня жніўная звінца.

І памяць зацягвае вузел тужэй,
Звязаўшы канец і пачатак.
Я ўсё прыгадаў і хачу, каб і ты

Пачуў, як па грэблях звінца капыты,
Як ціха спяваюць дзячучаты,

Малюнак Ю. Пучынскага да аповядання Ж. Шагдара «Гляды».

ПЕРШЫ ШТОРМ

Мяне ён Нептуну аддаць пагражаў,
З мяне ён нутро выматваў,
І што ні хвіля, то ўсё пужаў:
— Я табе дам рамантыку!
Абросіў калючым шпациннем, худы,
На прабавым мужым матрасе
Ляжаў не я, а чатыры пуды
Ні жывога ні мёртвага мяса.
Прабуджаны кімсьці паўночнай перой,
Я брыў на вахту, наўклонды, цыбаты,
А ён нада мною з'едліва роў
Басам дэсацібальным.
Пазней, як на бераг родны ступіў,
Ён нечакана страціў.
Ён піва за нізкім столікам піў
У цесным рыбацкім буфэце.
Мне здаўся твар яго скалоў,
Маршчыны спаласаваны,
Над кудрём пукатым, над галавой
Клубілася пена сіва.
Камлюкаваты, крэпкі, бы кнхт,
Асмужаны, з шыяй бычнай,
Ён моўкі сядзеў і ўсмхваў мяне
Малосенькімі вачыма...

Аляксей ГАРЭЛІК
(«Малодосць»)

За рэчакі у лузе духмяным
Вядуць пераклічку драчым...
У абад, пасля працы старанай,
Прылёг хлебабоў адпачыць.
Прылёг на дыван ён у кветцы
Рамонаў, барвовых звяноў...
Дыханне прышлі сваё, вешер,
Не гушыць над ім вясількоў!
Хай спіць чалавек, Суньіцы
Крычаць, гарлапаністы птах...
З паваяго колас схіліўся
Да рук, што ляжаць на грудзях.
Заснуў хлэбароб, а на твары
Шчаслівай усмешкі сляды:
І колас над ім малады.

Алег ЛОЙКА
(«Полымя»)

КАБ НЕ ПЛАКАЛІ КАНІ

БАЛАДА

Пам'яці Адама ГУРЫНОВІЧА

Буй ложак—белы;
Ён — худы, зарослы,
Свой чорны твар
Над ім хіліла воспа.

Буй воспы твар
Чарной падземных лёхаў,
Якімі коліць
Дзед яго пахоўваў;
Чарной, чым ноч
Піпаеў глухаў;
Чым воўча
На бездарожжы
Зграя;
Чым похва шаблі
Цыжыка
Жандара,
Якою той
У дзверы
Грозна ўдарыў;
Чым боты
У балоце ўсе
Злавыя,
Што, цяжкаўшы,
Таптаў
Сычкіт песняў;
Чым краты
У фургоце
Мулкім, трэскім,
Што вёз
У Петраўляўку
У Пяўсімі;
Чым мамы
Знакоме
Роспаць;
Чарной, страшней
Буй твар
У чорнай воспы!

А спіну
Злёгка
Воспа разгнала,
І ценя яе
На міг
Не заціў твару —
Ён павяваў;
Ля ног яго стаяла
Усё таг жы
Аграмадзіна жандара.

Вя ўпо страшыду
Ён крычаў
Што сіны:
— Чаму ж яна
Цябе не падкасіла!
Не выла чаму
Пустыя вочы,
Што ў душу лезуць,
З пазекуўці сонца;
Не выдзёрла
Тальпіравыя вушы,
Што растураваў
Цяльце проста ў душы;
Не пакурыла
Катаўскія папы,
Што волю душыць,
Запіхнуўшы кіяны;
Не паламала
Дзеравіны-ногі,
Што топуць мэрэ,
Да святла дарогі,
Чаму?!

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

Чытачы нашай газеты прывыклі да таго, што ў пачатку кожнага месяца мы знаёмім іх са зместам чарговых нумароў часопісаў «Полымя», «Малодосць», «Беларусь». Не мяняем сваёй традыцыі і на гэты раз. Што знойдуць чытачы на старонках ліпенскіх нумароў сваіх любімых часопісаў?

«ПОЛЫМЯ». Адкрываецца нумар аповяданнем І. Науменкі «Пад пошум дубоў». З прозы ў часопісе яшчэ змешчаны аповяданне В. Хомчанкі «Стрэл паля вайны», заканчэнне аповесці П. Кавалёва «Падзенне Хвядо-са Струка». Пэзія прадстаўлена вершамі С. Грахоўскага, М. Хведаровіча, А. Лойкі, А. Куляшоў, надрукаваны падборку новых перакладаў вершаў М. Ю. Лермантава. У раздзеле нарысы і публіцыстычныя выступы А. Есакі («Павязка на Арэсу»), Ул. Юр'явіч («Працяг і пачатак»), А. Самуйлі («Выпрабаванне мужнасці»), Л. Арабей друкую артыкул, прысвечаны 90-годдзю з дня нараджэння Цёткі, М. Лужанін—«Нататкі пра сучасную пэзію», Р. Бярозкін—«Лірыка Міхаілы Грамыкі». З рэцэнзіямі на кнігі выступаюць М. Ароўка, П. Стэцка, М. Прашковіч, Б. Зубкоўскі, А. Расольскі, М. Улашчык. У «Старонках беларускай энцыклапедыі» можна прачытаць нататкі пра Сымона Буднага і Ігната Буйніцкага. Заканчвае часопіс «Хроніка».

«МАЛАДОСЦЬ». Ліпенскі нумар часопіса багаты на пэзію. Падборку вершаў змясцілі С. Хадаронак, А. Гарэлік, В. Жуковіч. Друкуюцца новыя пераклады вершаў М. Ю. Лермантава (перакладчык А. Куляшоў). З прозы ў часопісе змешчаны пачатак аповесці Л. Арабей «На ступнях бур'янаў» (пра жыццё Цёткі) і «Гляды»—аповяданне мангольскага пісьменніка Ж. Шагдара. Часопіс друкую нарыс І. Кір'ячыка «Камандзіры сі-вюць рана», нататкі з V пісьменніцкага з'езда Белар-

усі, артыкул следчага Міністэрства аховы грамадскага парадку БССР Ю. Тапарашова «З'ялены агеньчык». Багаты публіцыстычны раздзел часопіса. Тут можна прачытаць пра ўдзел Іспанскіх патрыётаў у барацьбе супраць нямецкага фашызму на тэрыторыі Беларусі (П. Раманюк), пра юнага героя Юру Жданку (В. Верамейчык), пра дружбу хвацкаўскага і беларускага народаў (А. Мажэйка) і шмат іншых матэрыялаў.

Раздзел «Кнігі і час» прадстаўлены рэцэнзіяй Р. Бярозкіна «Аб праблемах надзённых» і традыцыйнай «Кнігарнай «Малодосць».

Шмат у нумары гумарыстычных твораў і матэрыялаў на спартыўныя тэмы.

«БЕЛАРУСЬ». На другой і трэцяй старонках часопіса змешчаны артыкулы старшын Мінскага гарвыканкома В. І. Шарашова «Пагляд у заўтрашні дзень»—пра мінулае нашай сталіцы, пра яе бурнае сіння і перспектывы заўтрашняга дня.

Як заўсёды, у часопісе шмат літаратурных матэрыялаў. Пэзію прадстаўляюць падборку вершаў П. Броўкі, А. Бачылы, М. Смагаровіча, П. Герасіка, прозу—аповяданні А. Кур'яна («Пробны»), Я. Васіленкі («Аматыры»), В. Хомчанкі («Палова сутак»). З кароткімі рэцэнзіямі на новыя кнігі выступілі А. Зарыцкі, І. Науменка, М. Мольда.

Шмат матэрыялаў часопіса прысвечана сённяшаму дню рэспублікі, паказу барацьбы працоўных Беларусі за выкананне рашэння XXIII з'езда КПСС і майскага (1966 г.) Пленума ЦК КПСС.

Шмат цікавага для сябе знойдуць у часопісе хатнія гаспадыні, аматары вострага, дэспічнага слова, спартыўныя бальшчыкі.

Механік Іван Ступак, насаты дзяцюк у чорнай хромавай тужурцы, неярпліва паходжаў да дзвясцігарскай. Час ад часу ён паглядаў на гадзіннік, хмурыўся і незадаволена круціў галавой. Павесіў толькі талды, калі заўважыў у варотах гаража рослага танклявага хлопца.

— Эй, Віхур! — адрэз ж пакаліў хлопца Ступак. — Андрэй, ці як там чабел. Шурай сюды! Андрэй падышоў. З выгляду строгі, падцінуты, палінялы салдацік бушлат зашплены на ўсе гудзікі, а панашаны кірзавыя боты шчодрна наваксаваны. Вітаючыся з механікам, хлопец памкнуўся буй аддальчыць па-вайсковому, але раптам скамянуўся, усломніў, што замест пілоткі ён ужо некалькі месяцаў носіць стракатую шапку, і тут жа апусціў руку.

— Ну, Андрэй,—весела сказаў Ступак,—годзе ўжо табе хазаць у рамонтніках. Ты свайго дачкаўса. Даю табе пасадку па спецыяльнасці. Бачыш вунь той «газік»? — Механік паказаў рукою ў самы далёкі куток гаража, дзе стаяў невялікі залатаны, вайсковы самазвал. І лагодна дадаў: — Цяпер ён твой. Бярэ пудушчу, сазіза за руль і шурай у горад. Будзеш ваіцэн на будоўлю рас-твораў і бетон.

Андрэй разгубіўся. Атрымаць машыну ён марыў даўно, але выязджаць у першы самастойны рыс цяпер, адрэз ж пасля заняжогна праціўнога дажджу, было страшнавата.

— Не бойся, — нібы ўгадаўшы яго думкі, сказаў Ступак. — Першы рыс мы зробім удаваі, а потым усё пойдзе як па масле.

Андрэй з палёгкай уздыхнуў. Акінуўшы механіка яшчэ раз удзячным позіркам, ён узяў пудушчу і накіраваўся да машыны. Нездзе ў глыбіні яго дзверлівай душы з кожнай мінутай расла ўпэўненасць, што ўсё абдэцка добра, што ўвечары ён вернецца ў інтэрнат і весела аб'явіць Жорку, гэтайму сынчанькам задавастаму муляру: «Эй, прабок, чухеш: я ўжо стаяў шаферам. А ты ўсё каркаў: «Калі яшчэ тое будзе!»

Жора Гоман і Андрэй Віхура паміж сабой не ладалі. Пражлілі яны ў адным пакоі некалькі месяцаў, але скармі так і не сталі. Жора не хацеў братавацца абм з кім. Ён любіў называць сябе ветэранам будоўлі, а на тых, хто прыбыў сюды крыху пазней за яго, паглядаў зверху ўніз. Яго халодны ганарлівы позірк Андрэй не раз адчуваў і на сабе.

Андрэй Віхура неяк запаніўся з работы. У пакоі ён застаў толькі кучаравата, круглашчокага Жору. Муляр сядзеў за сталом, еў хлеб і сала і прыкусаў чыснаком. Хлопец, вілаць, быў у гуморы і сам напрошваўся на размову.

— Дзе ты быў дагэтуль? — пачаў ён, смачна прышчокаваючы.

— У гаражы. — Андрэй распрануўся і прысеў на свой ложак.

— З рання да вечара ў гаражы? — не паверыў Жора. — З якой гэта ласкі?

Стомленому і галоднаму Андрэю было не да Жоравых распітв, але ён цярдліва растлумачыў муляру:

— Была тэрміновая справа.

— Тэрміновая, кажаш? То, мусіць, і аплата будзе двайная?

ПРОБА

А П А В Я Д А Н Н Е

Ступак, механік ваш, так увіваецца каля яе. — Даўно ні даўно, а пачаў раней, чым ты. І даможа ўжо, большага, чым ты. Ступак — не табе роўня. Дзядзю яго нос чорт пільняў нёс. А дзядзючы ўсе да насаты ліпінцы.

Нарэшце ён натоліўся. Устаў з-за стала і беражліва загарнуў у газету рэшткі хлеба. Сала і гадоўку чыснаку пакаў у цылафанавы мяшчак. — А можа і табе спрыскць сала ўрэзаць? — крыху падамушчы, спытаў ён Андрэй.

— Не трэба, — перахуча, больш з сарамліва-сці, чым з неахоты, адмовіўся Андрэй.

— Ну, то як сабе хочаш, — доўга не набіваўчыся, адрэз ж сказаў Жора і запынуў пакунак на дно свайго чамадана.

Андрэй, праглынуўшы слінкі, уздыхнуў і пачаў слацца.

3. Самазвал, які замацоўваўся за Андрэем, з выгляду буй дэлека неазадраснай машынай: аблі-поўка пагугута, кабіна і кузаў заліпаны рас-твораў і бетонам. Але хлопца бітнужыла не гэта. Шафёрскі курс Андрэй скончыў усяго некалькі месяцаў назад. У яго кішні ляжала не-велькае пасведчанне на права кіравання аўтамабі-лем, не халата толькі самага ваіжана — упэўне-насці, што, сеўшы за руль, малады шафёр не за-дзе неазадрэ да якой-небудзь цёткі ў агарод.

Каб хоць трохі супакоіцца і прызычыцца да новай свайго ролі, Андрэй доўга халзіў вакол машыны, аглядаў яе з усіх бакоў, заглядаў на-ват пад капот і толькі пасля ўсяго гэтага сеў у кабіну.

Праз нейкую звільну затахаў матар, з вы-хлалной трубы вылечел клубочкі сіняватага ды-му, і самазвал скрануўся з месца. Матар, калі хто назіраў збоку, вілаць, дакладна капіраваў работу сэрца шафэра — самазвал рухаўся рэ-зкімі рыўкамі, як спалоханы конь. Калі Андрэй параўнаўся з дзвясцігарскай, у кабіну самазвала на халду ўскочыў Іван Ступак. Яшчэ не ўсеўшыся на сядзеньні, коротка загадаў:

— Давыі поўны газ!

Ад скрануўшы драўляныя варот гаража, што размяшчаліся ў Кулаках, невялікай вёсцы на Салігорскай новабудоўлі, цягнулася праз поле тракая двухкіламетрава — стужка дарогі. Віла яна туды, дзе ішчы з восні пачалося буда-воўніцтва новага горада. Пасля праціўнога на-доўга дажджу дарога раставанала — ні ступіць, ні праехаць. Машыну злёгка заносіла.

— Шурай на поўны газ! — камандаваў механік. Які таг поўны газ! Андрэй нёртаў хваткай ашчэпнёў рулявое кола. Ён не заўважваў ні бе-ласценных гарадскіх домікаў, што набліжаліся з кожнай мінутай, ні часовых шпактнх каліроў, што відаліся злева, за вёскай Чыжыны. Толькі бачыў перад сабой разбортаную шпурву гразі і вялізныя лужыны, на якіх рознакаляровымі пля-мамі пабліскаваў мазут.

У лажыцы, ужо зусім побач з горадам, ма-шына раптам забуксавала. Віхура нездаволена глянуў на механіка. Той сядзеў нерухома, гле-дзчы перад сабой, і маўчаў. Андрэй раз-поз-раў накіраваў на акселератар, матар завываў на ўсю ваколіцу, але машына стаяла як укланяная. А механік сядзеў побач і толькі ўхмыляўся.

Андрэй не ведаў, што Іван напярэдні су-стракаўся з Жорам у горадзе, не ведаў, пра што яны гаварылі, таму і не мог зразумен гэтай яго нахабай, з'едлівай ухмылкі.

— Ніна, брат,—дзвучына горда,—скрывіўшы міну, з усмешкай шокнуў языком Жора. — Да такой трэба знаць падыход.

— Ха-ха!—уваходзіў у ролю сэрцаела Сту-пак.—Бачылі мы такіх гордых. Гэта толькі на людзях, што-то я, а прыгарні дзе-небудзь тай-ком... Ды не ў гэтым справа. Яна пакуль што занятая.

— І даўно пры тым. А ты, Іван, ходзіш і не прымячаеш, разыва.

— Ты на што гэта намкаеш?

— Ды каля яе ж ужо даўно твой падначалены ўбіваецца.

— Што яшчэ за падначалены? — насцярожа-на запытаў Ступак.

— Андрэй Віхура, слесар з аўтабазы.

— Ха-ха!—зноў падрабна зарагатаў Сту-пак.—Ты думаеш, што яна можа змяняць мяне на гэтым цяля?

— Таму цяліці палма ў рот не кладзі,— усміхнуўся муляр.—У яго ўсё тое, чаго ў нас няма. Ты ўжо, мусіць, забўдзіў, чым я разам з ім завербаваліся ў Карэлію, а потым драпа-лі адтуль? Збавіліся тды не то халду, не то голаду. Чорта з два—проста на домі ажурні-ліся. А ў яго ж вытмкі куды больш і тады было і цяпер. Зарабляе і харчуецца жыздзенька, а ўнікаць—і не думае.

— Па-першае, тут Беларусь, а не Карэлія,— запярэчыў механік.

— Не ў гэтым справа, Іван! — перабіў Жо-ра.—Ты яго проста недаацэньваеш. Затое Ніна яму заўсёды рада.

— А хіба яны сустракаюцца?—натapyрўся Ступак.

— На ядзельніку ўдваіх капаці клумбу. Ну і смехата была! Уваі сабе: возмуща за адну рудлёўку: адзін трымае, другі—наступале, гаво-раць нешта і вачэй адно з аднаго не зводзіць.

— Ну, гэта яшчэ нічога не значыць,—няпэў-нена сказаў Іван і зусім яго зносіа і глуха да-даў:—Але, на ўсякі выпадак, я правучу таго шчанюка.

— Шкава было б паглядаць, як ты гэта зро-біш. Шкава было б паглядаць, як ты гэта зро-біш. Шкава было б паглядаць, як ты гэта зро-біш.

Аскал зубоў
На круглым твары:
«Жандар — жыўчы,
Смерць яму — на пара!
Ты — здохнеш тут,
Забуты, кляты ўсімі,
А я
Нявек,
Прыстаўлен
Да Расіі...
Не валохайся ж з ім,
Старая скірапа!
Глядзі ты—
Захачеў,
Каб без жандара!»

— Не страш мяне,
Свой лёс — наперад!
Шкада адно,
Што я не дачакаю,

Калі, як гром,
Спадзе святая кара
На карак здзіравелы
Усіх жандараў!

«Наўнасьць прастаты,
Пустая праца!
Ну, як прахціць, скажы,
Каб без жандара!»

Ды ў чым я вінават,
Скажы, будзь ласкаў:
Я — проста
Выканайца абавязкаў.

Як ты, такія
Усё зельцюць парамом,
Трымаўся свет
І будзе
На жандарах!»

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа
Казкі
Ён будзе
Бяць вай
Пра абавязкі.
Адпомсціў,
Чухеш,
Плячэ ў лузе
Кані;
У чорным маці
Журчыцца
Убранні;
Стасюню,
Помніш
Над Нявою помніш,
За волю —
вашу й нашую —
Клявту
помніш!
Дзе ты чайкі,
Што над парохом
Нем пракрычэлі
Ростань заўсёды?
А я ж сюды вяртаўся
У надзеі,

— Ці чухеш, Стася,
Што ён тут мармыча,
Сябе
Невінаватым нават
Лічаць!
І на судзе
Такія можа

На ліпенскім ЭКРАНЕ

Новая мастацкая кінааповесць «Чужое імя», створаная на кінастудыі «Беларусьфільм», выходзіць на экран.

Вось што гаворыць пра гэтую работу рэжысёр-пастаноўшчы Іосіф Шульман:

«Хтосьці заўважыў: «Для таго, хто быў на вайне, вайна ніколі не канчаецца». Гэта праўда. Нават цяпер, каб і ўжо столькі год мінула, выліваю акалічаныя, якія па-трабуюць ад памяці вяртання ў мінулае, а рабці гэты ірыш раз бывае вельмі балюча. Нам хацелася перадаць і гэты боль, хацелася сказаць пра адказнасць, пакуці дзяржавы і тэрыторыі ў людзей, якія па абавязку службы даводзіліся весті следствыя справы, звязаныя з мінулай вайной.

Фільм складаецца нібы з двух патокаў: з аднаго боку — сённяшняе наша жыццё, дзе ўсё так мірна і адносна спакойна (ідуць пошукі людзей, якія павінны памагчы следству), з другога — у памяці аднаўляюцца падзеі мінулай вайны, якія маюць дакладнае да нашага героя. І хоць гэты прымірны, такі прамы стык вайны і мірных кавалкаў у дзіўным выпадку апраўданы, бо ўзмацняе драматызм апаўдана.

Кадр з кінафільма «Сумленне».

Асколь і вывучэная тлумачэнне фільма. Сённяшнія нашы дні мы здымалі ў падрэслена бытавой манеры, эпизоды вайны — трывожна і трохі рамантычна, быццам разглядаем іх праз прызму часу.

У гэтым сэнсе мы, здаецца, знайшлі агульную мову з апэратарам, мастаком і асноўнымі нашымі актэрамі — Сіярэм Саранцавым, Кларай Лучко, Яўгенам Ташковым і Уладзімірам Балашавым.

Нам не хацелася зняць карціну проста захапіваючы, мы будзем задавалены сваёй рабю, толькі ў тым выпадку, калі фільм выйкне ў гэтае сустрэчнае асяцэнняў, прымушчы яго думачы.

«Змова Локатра». Гэты два словы летам 1918 года не скарэ дзілі са старонак газет і многіх краінаў свету. Вакол іх напалываліся палітычныя страці, яны звязвалі ў адзіны клубок лёсы мільянаў б і стаць і довады назвай аперы, праведанай «жэмістамі пад кіраўніцтвам Фелікса Эдмундавіча Дзяржынскага і Якава Петэрска, Аперыя, якая паклала канец небяспечным палкопам ворагаў маладой Савецкай улады.

Людзям, якія ўдзельнічалі ў раскрыцці адной са змоў імперыялістычных дзяржаў супраць нашай краіны, прысвечаны новы шырокаякранны мастацкі фільм «Змова паслоў», створаны рэжысёрам Мікалаем Разанцавым на Ржыскай кінастудыі.

З цікавасцю праглядзчы глядачы таксама новую мастацкую кінастужку «Сумленне», пастаўленую рэжысёрам Сяргеям Аляксеевым на кінастудыі «Масфільм» на матывах аднайменнага рамана Доры Паўлавай.

Фільм зьяўляецца важнай маральна-этычнай праблемай. Гэтыя і шчырасць у каханні, разуменне духоўных запатрабаванняў, чужыя да блызкага — вось кола пытанняў, узнятых у карціне.

Ролі ў фільме выконваюць А. Кузняцоў (Марыянаў), С. Астаф'еў (Пронін), Н. Калафіліна (Якімаў), А. Ларыёнава (Натанаша), Т. Сяміна (Валя), В. Сафонова (Зелініквіч), М. Глузскі (Сартакоў) і інш.

Кадр з кінафільма «Дні летнія».

Кадр з кінафільма «Змова паслоў».

Складаная, поўная рамантыкі прафесіі лётчыка прысвечана мастацкай кінакарціна «Дні летнія» вытворчасці Кіеўскай кінастудыі імя А. Дзюжнікі. Аўтар сцэнарыя — Леанід Рызін, пастаўніка Мікалаі Пугаса і Леаніда Рызіна. У галоўных ролях зняты Мікалай Аляксін, Юры Кузьмякоў, Уладзімір Петчакан.

Займальную каларытную мастацкую кінастужку «Сенія» — новы атрыбутыён — выпусціла на экраны кінастудыя «Ленфільм». У карціне паказаны штодзёныя жыццёвыя цыры, небяспечная і выскаротная праца актэраў. Фільм пастаўлены рэжысёрам Надзеядай Кашаверавай па сцэнарыі Ю. Дунскага і В. Фрыда.

У ліпені на экранх рэспублікі будзе таксама дэманстравацца новая савецкая мастацкая фільма «Даруйце, вас чужыя смерці» (кінастудыя «Труаўфільм»), «Самая паслухмяная» (кінастудыя «Кіраўфільм») і «Да ўраў грамадзян і арванзіяў» (кінастудыя імя А. Дзюжнікі).

З заручэных кінастужак глядачы убачыць: польскія — «Загладжаны пасажыр» і «Тры крокі на зямлі», чэхаславацкія — «Незвычайны чынык», балгарскія — «Пароль», югаслаўскія — «Другі бок медала», фінскія — «Спірчка», амерыканскія — «Каханне пад вазамі», фільм вытворчасці кінастудыі «ФЭА» (ГДР) — «Кароль Драздабарод».

НАШ АБАВЯЗАК, НАШЫ ПАТРЭБЫ

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

Саюзу трэба паклапаціцца і аб вырашэнні іншых наобавяч праблем. Магчыма, перад адпаведнымі інстанцыямі трэба больш рашуча паставіць пытанне аб комплекснай забудове нашых раёнаў, аб іх добраўпарадкаванні. У апошні час, будуючы мікрараёны, пэўнае ведомства згодна са сваімі меркаваннямі, вырашаюць, што будаванне раней, што пазней. І гэта вядзе да таго, што нашы раёны забудоўваюцца выбарачна, без магазінаў, майстэрняў бытавога абслугоўвання і г. д. Будуючы «чыстыя» жылыя дамы, гэтыя ведомствы ствараюць у нашых мікрараёнах не нармальныя ўмовы для жыцця і адпачынку чалавека, дыскрэдытуюць новыя прынятыя горадабудаўніцтва.

Назваванне будаўнічымі вельмі часта не выконваюць усёго таго, што закладзена ў праекце. І вось ініцыятыўу ў свае рукі бярэць самі жыхары. Яны разбіваюць клумбы, садзяць кветкі, абносяць усё агароджамі. Не трэба доводзіць, што вельмі часта гэта шкодзіць архітэктурнаму абліччу нашых гарадоў. А сродкі ж на гэта прадугледжваюцца кожным праектам і выдзяляюцца дзяржавай.

А архітэктара малых форм? Як ні дзіўна, але малыя архітэктурныя формы, якія могуць даць вялікі эстэтычны эфект, не робяцца. У будаўніцтве да іх не даходзіць рукі.

Усе намаганні архітэктараў часам зводзіцца на нішто адсутнасць добрых будаўнічых і аздабленых матэрыялаў. Гаворачы пра гэта вельмі многа. У газеце «Літаратура і мастацтва» не раз узнімаўся пытанне аб гэтых матэрыялах. У рэспубліцы ўжо час наладзіць мававыпуск дэкаратыўных і аздабленых плітак, ралін, пластыку, вырабаў з сінтэтыкі для плінтусаў, паранчаў і г. д. Зусім не вырабляюцца будаўнічыя матэрыялы на аснове натуральных, няма добрых фарбавальнікаў.

На ўвесь голас трэба гаварыць пра значэнне сінтэзу архітэктурны і дэкаратыўна-мамантальнага мастацтва. Вітэражы, роспісы на сценах у нас з'яўляюцца рэдка. Раёны масавай забудовы на дзіва шчыра і нейкая казарменныя. А можна было б зрабіць цікавыя дэкаратыўныя і манументальныя работы, спалучыў іх з архітэктурай, і тады больш выразна загаварылі б простае абы-віяні. Вялікія сродкі траціцца на набыццё станковых карцін і скульптур, якія звычайна ідуць у застанкі музейў. Нам здаецца, частку гэтых грошаў больш мэталічнага было б пусціць на сінтэзу мастацтваў. І Саюзу архітэктараў і Саюзу мастакоў неабходна вырашыць комплексна па ўсіх гарадах праблему планавага выражэння манументальнай прапаганды, знайсці арганізаваныя формы супрацоўніцтва.

Дрэнна праводзяцца конкурсы. Іх мала, і ідуць яны не на высокім прафесійным узроўні. Неабходна адрадыць масавыя конкурсы, што ідуць у нас яшчэ ў 20-я гады і пакуль апраўдалі сабе. І неабходна таксама, каб грошы на конкурс меў у сваіх руках творчы саюз, каб журы конкурсу складалася ў першую чаргу з прафесіяналаў, людзей, якія разумеюць мастацтва.

Ствараючы новыя гарады, новыя раёны, прамысловыя комплексы, мы павінны больш уважліва аднесціся і да нашай архітэктурнай спадчыны. Трэба вывучыць і рэстаўраваць помнікі мінулага.

Задумаў пакіць з яго пры людзях, пры ёй — Ніне. Разумеў Андрэй і тое, што паказаў сваю слабасць і беспаламожнасць ён перае не павінен, не можа ні ў якім разе. У хітрай Ступаковай іры на кон былі пастаўлены чалавечая годнасць, гонар і чысь. «Не, не дакажашся ж май ганьбы, нягоднік!»

Вясня шчы толькі ўступала ў сілу: граз была халодная. Пакуў Андрэй браў са штабеля цагляны і паслоўваў і пад заднія колы самазвала, рукі яго здубнелі, пальцы сталі як граблі. Дробныя цагляны не ламагалі: самазвал па-ранейшаму бускаваў.

— Памілі! б чалавекі! — не вытрымала нарэчце Ніна Краўская.

Але нічо не зрушыўся з месца і не адгукнуўся на яе словы. Толькі Ступак незадаволена крутнуў галавою і хіхікнуў сваім стучэным рагатком, падміргваючы Жору:

— А ў яго тут, казачэна, саюзнікі завяліся!

Машина бускавала. Віхура з кожнай мінутай ахоплівала ўсё большае злосці і на сваю беспаламожнасць, і на подласць механіка, і на бездзейнасць будаўніцтва. Выскачваючы з кабіны, ён скінуў з сябе бусу і намераўся было кінуць яго пад заднія колы самазвала.

— Стой! — крыкнуў раптам хударлявы і статыны брыгадзір будаўніцтва. — Не пра, хлопце, гаражы! — І падаў каманду сваім хлопцам. — А ну, пад'ём!

Будаўнікі, як адны, рушылі да машыны. — Раздва — узялі!

Самазвал скрануўся з месца і пад няпрямых думках плячэй і рук падаўся да скрын. Неўзабаве задняя колы ўгрызліся ў цвёрды грунт, і машына пайшла далей сваім ходам.

Уважліва вывучаючы нашу архітэктурную спадчыну, народнае мастацтва, творча іх асэнсоўваючы, мы здолеем паспяхова весті пошукі новага ў архітэктурі, заўсёды памятаючы аб нацыянальным характары беларускай культуры.

Трэба сказаць пару слоў і аб асвятленні ў друку пытанняў архітэктурны. Нашы газеты, у тым ліку і «Літаратура і мастацтва», пачалі часцей даваць матэрыялы з аналізаў сучаснага стану архітэктурных спраў. З'яўляюцца артыкулы і палеічнага характару, з асобнымі палажэннямі якія можна пагаджацца і не пагаджацца, але ўжо сама магчымасць палеічнага раду. І ўсё ж нас не можа задаволіць узровень прапаганды архітэктурных ідэй і асвятлення творчасці беларускіх дойлідцаў ў рэспубліканскім друку.

Не шкодзіла б стварыць у Беларусі спецыяльны орган, які павёў бы шырокую, грунтоўную і больш спецыялізаваную размову аб навінх праблемах архітэктурны і будаўніцтва.

Наш IX з'езд збіраецца ў змянальных дні, у час падрыхтоўкі да вялікіх дат — 50-годдзя Савецкай улады і 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна. І ён павінен нашу дзейнасць накіраваць так, каб падняць архітэктурну ў рэспубліцы на належную вышыню. У сваіх творах мы павінны шукаць новае, ствараць гарады і раёны, якія адпавядаюць вялікім запатрабаванням нашых людзей.

Чатыры месяцы праце гурток «Вучыся разумь жываці» пры Гомельскай дзіцячай бібліятэцы імя У. І. Леніна. Члены яго — трыццаць вучняў шостых — дзевятых класаў — пад кіраўніцтвам маладога мастака Яўгена Іваненкі пазнаёміліся з жыццём і творчасцю Раіна, Сурыкава, Левітана, з многімі работамі савецкай мастаку.

У гэтым знаёмстве ім памагалі альбомы рэпрадукцый карцін, якія ёсць у бібліятэцы, кніжная выстака «Свет прыгожага».

Найдаўна дзеці запрасілі да сябе ў госці маладога гомельскага мастака Яўгена Пакаташкіна. Ён захапіў дзіцячым шчырым расказам пра суровую Поўнач і Прыбалтыю, акуль нядаўна вярнуўся, паказаў свае новыя работы.

А. ШАСТАКОЎ.

ПРОБА

[Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.]

— А хто ж там у цябе за рулём? — даходзіў Жора.

Ступак пакінуў на прыгожую чарнабровую дзяўчыну — Ніну Краўскаю і, каб та пачула, голасна адказаў:

— Ды Андрэй Віхура. Можна, ведаеш такога? — вноў зірнуў у бок дзяўчыны.

А Ніна, сядзячы з сярбонкамі непалаўка на штабелі цагля, чула ўсё і зашкаўлена падняла галаву.

— А чаму ж не? — адгукнуўся муляр. — У адным пакоі жывём.

— На тангах ён, кажучы, выбрыкае дай божа, — цявляўся Ступак. — Што ж, паглядзім, як тут разгудзіцца.

А Андрэй тым часам вылез з кабіны і, падняўшыся на ўвесь рост на падножку, пачаў уважліва глядацца ў дарогу. Пад'езд быў невадаўна Гразкую калодзістую пратліну метры ў тры, па якой трэба было праскочыць да скрын, з двух бакоў пэсна абступалі высокія штабелі цагля.

Андрэй разярнуў машыну і ўключыў задні ход. Самазвал павольна папоўз да скрын. Вядома, можна было б даць гэта зна ўсё катушкун і паранца да месца адным рытком, але ў такім разе добрая палавіна раствору выплоўнулася б на ўхабах за борт.

Ухабы. Не паспее шафёр падумаць пра іх, як задняя колы машыны нырнулі ў невялікую калодзіну і забуксавалі. Андрэй выскачыў з кабіны і тут жа пачаў насмешлівы выкрык Ступака:

— Ну, што? Сеў, кажаш? Табе б, малочык, якім-небудзь параконным драўляным кіравань, а не машынай.

СЦЯЖЫНКА ў СВЕТ ПРЫГОЖАГА

Чатыры месяцы праце гурток «Вучыся разумь жываці» пры Гомельскай дзіцячай бібліятэцы імя У. І. Леніна. Члены яго — трыццаць вучняў шостых — дзевятых класаў — пад кіраўніцтвам маладога мастака Яўгена Іваненкі пазнаёміліся з жыццём і творчасцю Раіна, Сурыкава, Левітана, з многімі работамі савецкай мастаку.

У гэтым знаёмстве ім памагалі альбомы рэпрадукцый карцін, якія ёсць у бібліятэцы, кніжная выстака «Свет прыгожага».

Найдаўна дзеці запрасілі да сябе ў госці маладога гомельскага мастака Яўгена Пакаташкіна. Ён захапіў дзіцячым шчырым расказам пра суровую Поўнач і Прыбалтыю, акуль нядаўна вярнуўся, паказаў свае новыя работы.

А. ШАСТАКОЎ.

З ЧЭХАСЛАВАКІІ, З ФЕСТЫВАА

Тры дні ў чэхаславацкім горадзе Стражніцы працягваў XXI традыцыйны фестываль народнай творчасці. Сваё майстэрства дэманстравалі тут самадзейныя мастацкія калектывы Чэхаславакіі, Польшчы, Балгарыі, ГДР, Румыніі, Грэцыі, Іспаніі, Тунісіі і Савецкага Саюза.

Прадставіў нашу краіну на гэтым фестывалі Брэсцкі народны танцавальны калектыв «Радасць». Беларускія самадзейныя артысты выступілі з цікавай праграмай. У рэпертуары іх была кампазіцыя «Біс-

смерце», прысвечаная абаронцам Брэсцкай ірэнасі, народныя танцы «Бульба», «Беларуская поўнка» і інш.

Разам з ансамблем выступілі ў Чэхаславакіі група салістаў народнай паліцы Брэсцкага клуба чыгуначнікаў і народнага хору рускай песні абсаўпрофа.

Па запрашэнню намі-тэты чэхаславацка-савецкай дружбы брэсцкія самадзейныя артысты прыехалі на фестываль на тыдзень раней. За гэты час яны выступілі з канцэртамі ў некалькіх гарадах Чэхаславакіі.

ТУР ЧАЦВЕРТЫ

КАНЦЭРТЫ В. ТРАЦЦАКОВА У МІНСКУ

Цэлы месяц позіры аматараў музыкі былі прыкаваны да Масквы, дзе праходзіў трэці Міжнародны конкурс імя Чайкоўскага. Мы зайдземся — скажам шыра — масквічан, якія мелі магчымасць прысутнічаць на ўсіх трох тварах цікавага спаборніцтва. Але завяршыўся трэці тур — і пачаўся чацвёрты: спрэвадзены канцэрты пераможцаў. Тут і нам, мінчанам, папачаваля: Беларуская філармонія праводзіць цэлы цэлы канцэртны лаўрэатаў. Ужо выступілі ў Мінску амерыканскія віяланчэлісты Стэфан Кейтс і Лоранс Лэсар, японская скрыпачка Масука Усёда.

Асабліва цікавыя былі два канцэрты ў Мінску (2 і 3 ліпеня) Віктара Траццякова, які заваяваў на конкурсе скрыпачную першую прэмію. Абодва журы скрыпачнага конкурсу — афрыканскае пад старшынствам Д. Ойстраха, якое ўключала такіх высокааўтарытэтных музыкантаў, як Л. Коган, А. Хачатурян, Ж. Сігелі (Швейцарыя), Е. Цымбаліст (ВШЛА), і неафіцыйныя, у выглядзе аб'ектыўнай і дэбярэцкай публікі, — аднадушна прысудзілі Віктару Траццякову перамогу ў гэтым найбольшым спаборніцтве. Найцяжэйшым не толькі па ўзроўню патрабаванняў і складанасці абавязковай праграмы, але і па складу канкурэнтаў, сярод якіх было намала яркіх талентаў.

Музычная біяграфія Віктара Траццякова — тыповая для нашай трацінастай. Ён нарадзіўся ў Краснарскай. У 1953 годзе, ва ўзросце сямі год, паступіў ў Іркуцкую музычную школу. Педагог гэтай школы Я. Гордайн, які займаўся з Віктарам год і пераконаў, што ў хлопчыка выдатны талент, адвёз яго ў Маскву да прафесара Юрыя Янкіна. Апошні дамогся таго, каб вясення музыканта В. Траццякова, а быццам Віктара — перавялі ў Маскву, каб хлопчык мог жыць і вучыцца ў найбольш спрыяльных умовах. Да мінулага года Віктар вучыўся ў Цэнтральнай музычнай школе, а з мінулага года з'яўляецца студэнтам Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт 5-га курса Маскоўскай кансерваторыі Уладзімір Ланцаман. Гэта таксама поспех Маскоўскай кансерваторыі.

Цяпер, у чыне студэнта першага курса, Віктар Траццякоў стаў лаўрэатам першай прэміі імя Чайкоўскага. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладога артыста, поспех і яго педагога Ю. Янкіна (апазачым, што ў гэты дзень, калі журы аб'явіла вынікі скрыпачнага конкурсу, прышло паведамленне з далёкага кансэрваторыя горада Манрэаля, дзе на другім Міжнародным скрыпачным конкурсе першую прэмію, заваяваў да ругі вучань Ю. Янкіна, студэнт